

MEMO / ADVIES

Aan : Gemeente Gemert-Bakel
T.a.v. : mevrouw C. van den Biggelaar en mevrouw M. Willems – van Gils
Van : Henk Ullenbroeck

Datum : 24 april 2018
Betreft : Aanvullende analyse n.a.v. toetsingsadvies m.e.r., thema gezondheid
Project : P168881.001

Aanleiding

De gemeente Gemert-Bakel wil een nieuw bestemmingplan voor het buitengebied vaststellen. Voor de besluitvorming over het plan is in opdracht van de gemeente door Pouderoyen Compagnons een milieueffectrapport (verder MER) opgesteld. De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna Commissie) het MER te toetsen dat bij het ontwerpbestemmingsplan in november 2017 is gepubliceerd. Op 31 januari 2018 heeft de Commissie haar toetsingsadvies uitgebracht (projectnummer 3262). De Commissie spreekt haar waardering uit over de inhoud en kwaliteit van het MER. De effecten op geur, luchtkwaliteit, gezondheid en natuur zijn uitgebreid behandeld. Overige milieuaspecten zoals landschap, bodem en water zijn eveneens zorgvuldig, goed navolgbaar en voldoende onderzocht.

De Commissie heeft gevraagd om in aanvulling op het MER in beeld te brengen in hoeverre individuele veehouderijen – al dan niet door het toepassen van ammoniakemissie reducerende technieken – daadwerkelijk gebruik kunnen maken van de ontwikkelruimte die het bestemmingsplan biedt, in relatie tot de stikstofbelasting op Natura2000-gebieden. In een memo van 20 april 2018 en daarbij behorende bijlagen die aanvullende informatie opgenomen.

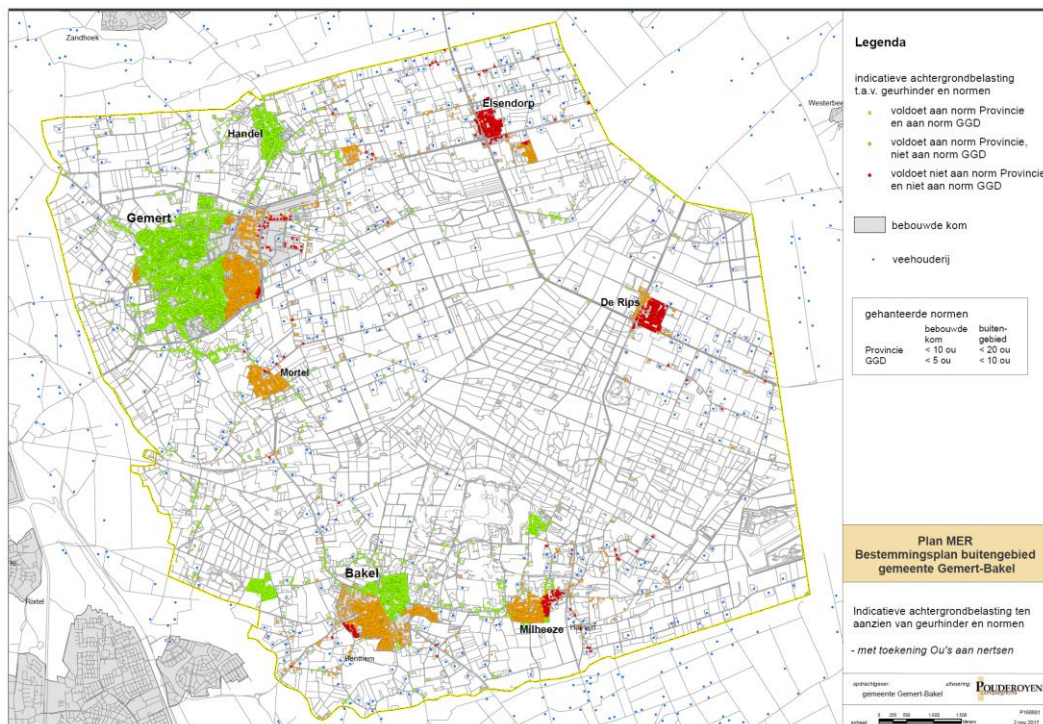
In deze memo is nader ingegaan op de aanbevelingen die de Commissie in haar advies (onder paragraaf 2.4) heeft geformuleerd over het thema gezondheid. In het MER is volgens de Commissie inzichtelijk gemaakt dat juridische normen voor milieukwaliteit niet altijd overeenkomen met gezondheidkundige advieswaarden. Dat betekent dat ook onder de juridische normen er nadelige gezondheidseffecten te verwachten zijn. Het MER laat volgens de Commissie terecht zien dat voor geur, fijnstof en endotoxinen een verslechtering van de milieukwaliteit te verwachten is. De Commissie doet enkele suggesties om de gezondheidsimpact op basis van de strengere gezondheidkundige advieswaarden inzichtelijk te maken.

Geurhinder

Voor geurhinder is in het MER beschouwd dat de normen uit de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de relatie tussen de berekende geurbelasting en de te verwachten hinder aan de hand van de toelichting bij die wet niet zondermeer overeenkomen met de strengere gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR Nederland of de verwachte mate van geurhinder op basis van GGD-IRAS onderzoek. De Commissie beveelt aan om, aanvullend aan de gegevens en kaarten die in het MER zijn opgenomen, een overzicht op te nemen op welke locaties en hoeveel personen worden blootgesteld aan situaties boven de gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR NL om zo de gezondheidsimpact op basis van deze strengere advieswaarden inzichtelijk te maken.

In het MER (deel B, paragraaf 5.7 Geur) is ingegaan op de resultaten van het GGD-IRAS onderzoek, de verschillen in gevonden relaties tussen geurbelasting en de strengere gezondheidskundige advieswaarden van GGD GHOR Nederland. Zij adviseren een maximale achtergrondbelasting (=cumulatieve geurbelasting uit stallen van veehouderijen) van circa 5 Ou (Odeur units, geureenheden) voor objecten binnen de bebouwde kom en 10 Ou voor objecten buiten de bebouwde kom.

In onderstaande kaart is weergegeven waar de achtergrondbelasting in de huidige vergunde situatie al dan niet voldoet aan de normen van de provincie (hinderpercentage uit de Verordening ruimte vertaald op basis van de hinderrelatie uit de handleiding Wgv) en al dan niet voldoet aan de advieswaarden van GGD GHOR Nederland. Deze kaart is ook opgenomen in het MER (deel B paragraaf 5.7 en in deel C van het MER, de bijlagen met kaarten).

Overschrijding van normen m.b.t. de achtergrondbelasting geur op basis van de normen van de provincie (hinderkans op basis van de handreiking Wgv) en de adviezen van GGD GHOR Nederland.

In onderstaande tabel is het aantal voor geurhinder gevoelige objecten ingedeeld op basis van de achtergrondbelasting op basis van de vergunde situatie (conform het MER). Daarbij zijn klassen gehanteerd die afgeleid zijn van de advieswaarden van GGD GHOR Nederland en refereren aan de klassen uit bovenstaande kaart.

Klasse achtergrond belasting geur	Aantal objecten bebouwde kom	Percentage objecten bebouwde kom	Buitengebied Klasse achtergrond belasting geur	Percentage objecten buitengebied
0 – 5 Ou	7 290	63 %	506	30 %
5 – 10 Ou	3 545	30 %	694	41%
10 – 20 Ou	853	7 %	415	25%
Meer dan 20 Ou	0	0 %	67	4%
Totaal	11 688	100 %	1682	100%

Aantal objecten met overschrijding normen achtergrondbelasting op basis van de normen van de provincie (rood) en de adviezen van GGD GHOR Nederland (oranje en rood).

Hieruit blijkt dat er in de bebouwde kom en het buitengebied samen circa 4 duizend verblijfsobjecten zijn waar de berekende cumulatieve geurbelasting uit stallen (uitgaande van de vergunde geuremissie van veehouderijen) hoger is dan de advieswaarde van GGD GHOR Nederland, maar waarvan de cumulatieve geurbelasting lager is dan de normen zoals deze zijn opgenomen in de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant.

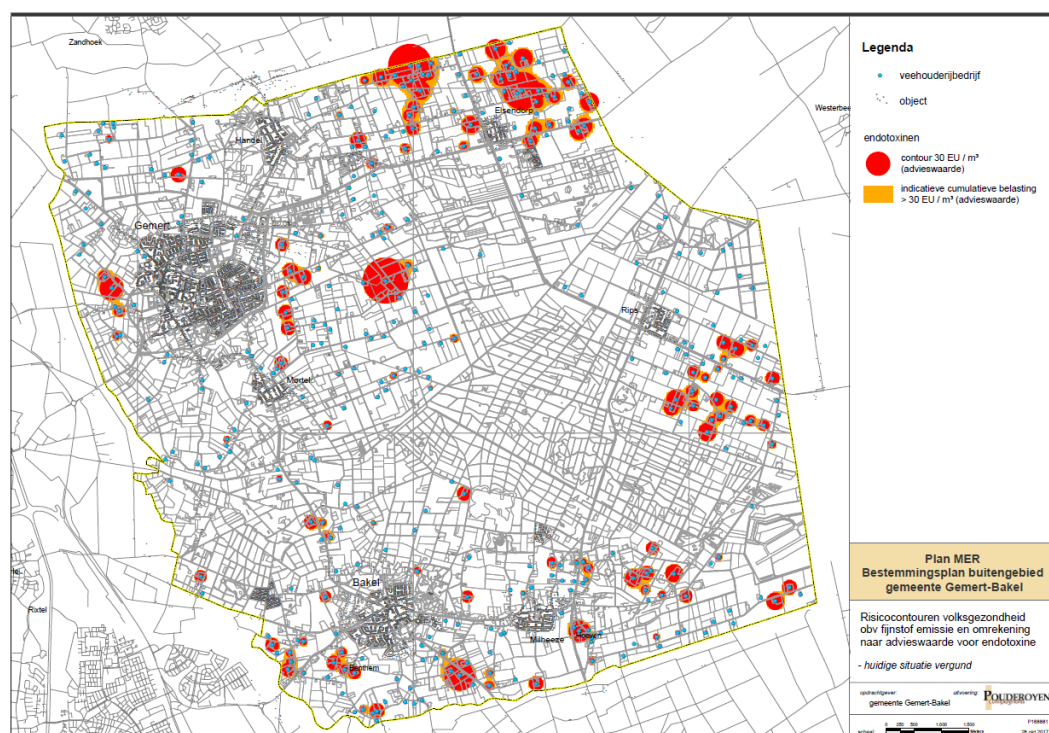
Op 3 april 2018 heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat de leden van de Tweede Kamer geïnformeerd over de resultaten van een onderzoek van de Wageningen University & Research (WUR) naar de rendementen voor geurverwijdering van de luchtwassers, met name combi luchtwassers. Uit het onderzoek blijkt dat voor combi luchtwassers de geurverwijdering lager is dan waar in de regelgeving van is c.q. wordt uitgegaan. De gemiddelde geurverwijdering van de combi luchtwassers in het onderzoek was 40%. Als de resultaten van dat onderzoek (40% in plaats van 70%-85% geurverwijdering) geprojecteerd worden op de berekende achtergrondbelasting in geurbelasting, leidt dat tot een andere toedeling van het aantal objecten per klasse achtergrondbelasting (zie onderstaande tabel). Het aantal objecten met een cumulatieve geurbelasting boven de gezondheidkundige advieswaarden neemt dan toe. In de bebouwde kom van 37% naar 46% van de gevoelige objecten en in het buitengebied van 26% naar 33% van de gevoelige objecten. Rekening houdend met de strengere advieswaarden voor de bebouwde kom. Piekbelastingen (cumulatief boven de 20 Ou) komen vooral in het buitengebied voor.

Klasse achtergrond belasting geur	Aantal objecten bebouwde kom	Percentage objecten bebouwde kom	Buitengebied klasse achtergrond belasting geur	Percentage objecten buitengebied
0 – 5 Ou	6 367	54 %	354	21 %
5 – 10 Ou	4 198	36 %	772	46 %
10 – 20 Ou	1 090	9 %	420	25 %
Meer dan 20 Ou	33	0 %	136	8 %
Totaal	11 688	100 %	1682	100 %

Aantal objecten met overschrijding normen achtergrondbelasting op basis van de normen van de provincie (rood) en de adviezen van GGD GHOR Nederland (oranje en rood), uitgaande van een lager rendement geurverwijdering luchtwassers (40%)

Endotoxinen

De Commissie heeft in haar advies aanbevolen om in te gaan op personen die worden blootgesteld aan situaties boven de gezondheidskundige advieswaarden m.b.t. endotoxinen. In het MER is in deel B (paragraaf 5.13, gezondheid) onderstaande kaart opgenomen met een overzicht van de locaties waar er mogelijk sprake is van een overschrijding van de advieswaarde van 30 EU/m³ voor de maximale blootstelling aan endotoxinen.

Indicatie gebieden met een concentratie endotoxinen boven de advieswaarde

Er is gebruik gemaakt van een voorlopig toetsingskader, op basis van de Notitie Handlingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0 (zie hiervoor het MER). In die notitie is op basis van (andere) onderzoeken een afstandsgrafiek beschreven die aangeeft bij welke fijnstof emissie op welke afstand de norm van 30 EU/m³ overschreden wordt. Er zijn in Gemert-Bakel circa 19 verblijfsobjecten, niet zijnde (voormalige)

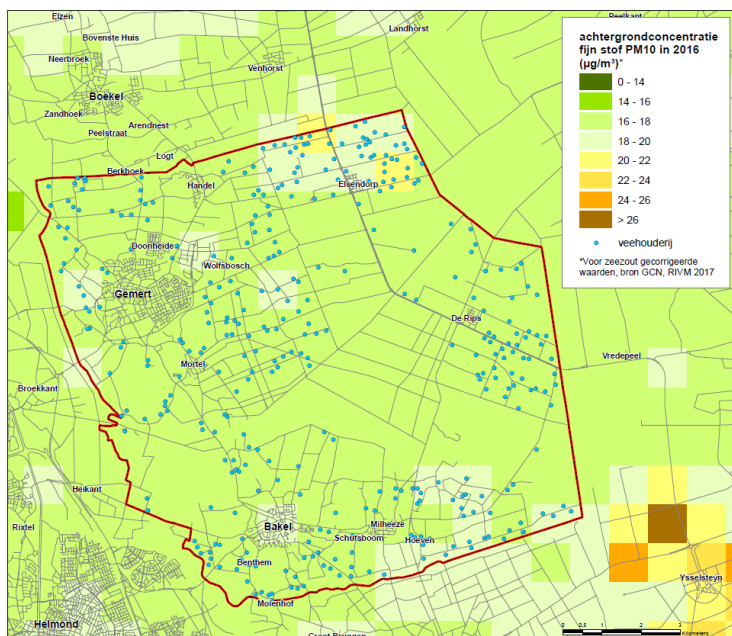
bedrijfswoningen van veehouderijen, gelegen binnen die afstandscontouren.

In het concept toetsingskader voor endotoxine is niet voorzien in een berekeningswijze voor cumulatie. Om toch een beeld te krijgen van de cumulatieve belasting voor endotoxinen is in het MER de cumulatieve belasting endotoxinen indicatief in beeld gebracht. Er zijn in Gemert-Bakel circa 10 verblijfsobjecten die niet gelegen zijn binnen de individuele afstandscontouren, maar wel cumulatief hoger worden belast dan de advieswaarde.

In totaal zijn er circa 29 objecten, exclusief (voormalige) bedrijfswoningen van veehouderijen, die op basis van het voorlopige toetsingskader worden blootgesteld aan situaties boven de gezondheidkundige advieswaarde m.b.t. endotoxinen.

Fijn stof

De Commissie geeft in haar advies aan dat de juridische normen voor fijnstof niet overeenkomen met gezondheidkundige advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en beveelt aan een overzicht te geven van de situaties boven de gezondheidkundige advieswaarden van de WHO. In het MER (deel B, paragraaf 5.8 Fijn stof) is ingegaan op de jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Gemert-Bakel. Deze ligt tussen 18 en 22 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Het gezondheidsadvies van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor fijn stof bestaat uit een maximum jaargemiddelde concentratie van 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Het WHO advies stelt de gezondheid van de mens centraal en is scherper dan die van de EU. De EU hanteert een norm (maximum jaargemiddelde) van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ maar hanteert wel een scherpere streefwaarde dan de norm zelf.

Achtergrondconcentratie fijn stof PM_{10} in 2016, voor zeezout gecorrigeerde waarden, bron GCN, RIVM 2017 (zie ook MER deel B, paragraaf 5.8)

